

Dnr BUN 2026/011

Till Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsförvaltningen

Handläggare: Per-Erik Lorentzon

Telefon: 0370 – 67 85 90

Email: per-erik.lorentzon@vaggeryd.se

Elevprognos och lokalkapacitet för grundskola F–9 i norra delen av Vaggeryds kommun

Ärende

Analys av elevprognos, lokalkapacitet och bedömningar för grundskoleorganisationen i norra delen av Vaggeryds kommun.

Bakgrund

Barn- och utbildningsförvaltningen har genomfört en fördjupad analys av elevprognoser, lokalkapacitet och framtida investeringsbehov för grundskolan i den norra delen av Vaggeryds kommun. Analysen omfattar verksamheten från förskoleklass till årskurs 9 och syftar till att skapa ett långsiktigt och strategiskt beslutsunderlag för kommande ställningstaganden kring skolorganisation och lokalförsörjning.

Under de senaste åren har kommunen genomfört och planerat flera större investeringar inom skolområdet. Dessa investeringar grundade sig huvudsakligen på de elevprognoser som togs fram omkring år 2022. Sedan dess har förutsättningarna förändrats påtagligt. Framför allt har barnkullarna inom F–3 blivit betydligt mindre än tidigare prognoser visade, samtidigt som elevutvecklingen i mellan- och högstadiet utvecklats annorlunda än förväntat.

Förvaltningens bedömning är därför att kommunen nu befinner sig i ett läge där tidigare planering behöver omprövas innan ytterligare större investeringar genomförs. Om organisationen fortsätter enligt nuvarande planering finns en betydande risk för omfattande överkapacitet inom framför allt F–3 under lång tid framöver. Detta skulle innebära höga driftskostnader, låg lokalutnyttjandegrad och svårigheter att långsiktigt upprätthålla hållbara elevunderlag på flera enheter.

Samtidigt måste kommunen säkerställa att skolorganisationen fortsatt kan erbjuda god geografisk tillgänglighet, rimliga restider, god arbetsmiljö och en ekonomiskt hållbar verksamhet över tid.

Nuvarande planering och genomförda investeringar

Den nuvarande skolorganisationen i Vaggeryds tätort har planerats utifrån ambitionen att barn ska ha nära till sin skola. Därför har strukturen byggts upp kring två F–3-skolor placerade på varsin sida av tätorten. Detta har under lång tid varit en bärande princip i lokalplaneringen och har också påverkat hur investeringarna utformats.

Som en del av denna planering invigdes nya Götafors skola hösten 2023. Skolan uppfördes som en hyrskola genom Parmaco och dimensionerades för två paralleller per årskurs inom F–3, totalt åtta klasser. I samband med avtalet tecknades även en option som möjliggör utbyggnad med ytterligare en klass per årskurs. Skolan har en modern och uppskattad utemiljö som används både av elever och närsamhälle, men saknar fortfarande idrottshall. Behovet av en sådan har återkommande lyfts fram i verksamhetens behovsanalyser.

Parallellt färdigställs nu Hjortsjö mellanstadieskola inför hösten 2026. Denna dimensioneras för sex klasser per årskurs inom årskurs 4–6 och innebär en betydande förstärkning av kommunens mellanstadieorganisation.

Vid samma tid pågår även om- och tillbyggnation av Byarums skola, som idag har för små lokaler för verksamheten. När den nya skolan står klar våren 2027 kommer den vara dimensionerad för en klass per årskurs inom årskurs F–3.

2

Utöver dessa investeringar finns flera större objekt i planeringsfas:

- renovering och ombyggnad av Hoks skola,
- ny idrottshall vid Götafors skola,
- samt en ny F–3-skola i Vaggeryds tätort med 8 klasser med planerad färdigställning år 2032.

I investeringsplanen framgår att flera av de framtida investeringarna är alternativa och beroende av vilken väg kommunen väljer för den framtida skolorganisationen.

Investering	2027-30	2031-34
Skola Byarum utökning/ombyggnad	10 000	
Ombyggnad gamla elverkslokalen till fritidsverksamhet och musikskola, Vaggeryd	5 000	
Fenix 1 -lokalanpassningar av befintliga lokaler. Klassrum, ljud, ventilation, brandskydd, tak m.m. (Ca 4500 m2) (Stor osäkerhet i kostnaden)	33 500	
Fenix 1 -utöka matsalen, diskinlämning och utrusta köket till ett tillagningskök.	6 300	
Utemiljö Fågelfors skola utifrån dagvattenhantering (60/40)	10 000	
Hjortsjöskolan skolgård F3-högstadiet	8 000	
Hoks skola, renovering och ombyggnad inkl. tillagningskök.	64 000	
Vaggeryd skola F3 inkl. idrottshall. 4 paralleller (Behov och strategi för Vaggeryds tätorts grundskola behöver uppdateras, äldre investeringsbegäran 2025) Förutsatt att Vaggeryd skola F3 inkl. idrottshall. 2 paralleller byggs utgår investeringen (Stor osäkerhet i kostnaden)	(1 000)	(150 000)
Vaggeryd skola F3 inkl. idrottshall. 2 paralleller Förutsatt att Vaggeryd skola F3 inkl. idrottshall. 4 paralleller byggs utgår investeringen (Stor osäkerhet i kostnaden)	500	110 000
Idrottshall nya Götafors skola Förutsatt att Vaggeryd skola F3 inkl. idrottshall. 4 paralleller byggs utgår investeringen	-	25 000

Pågår

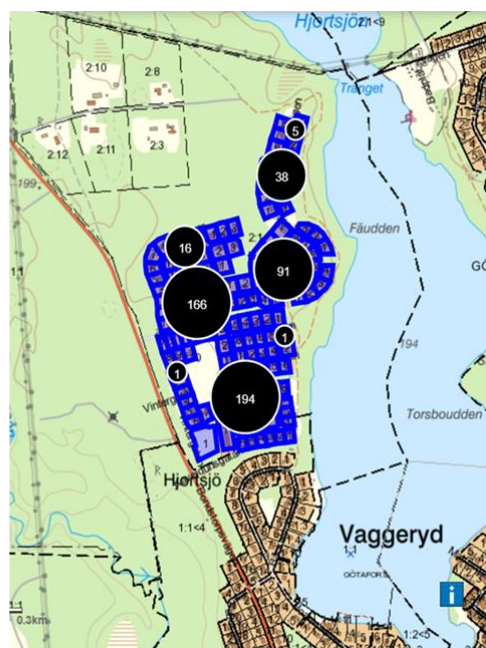
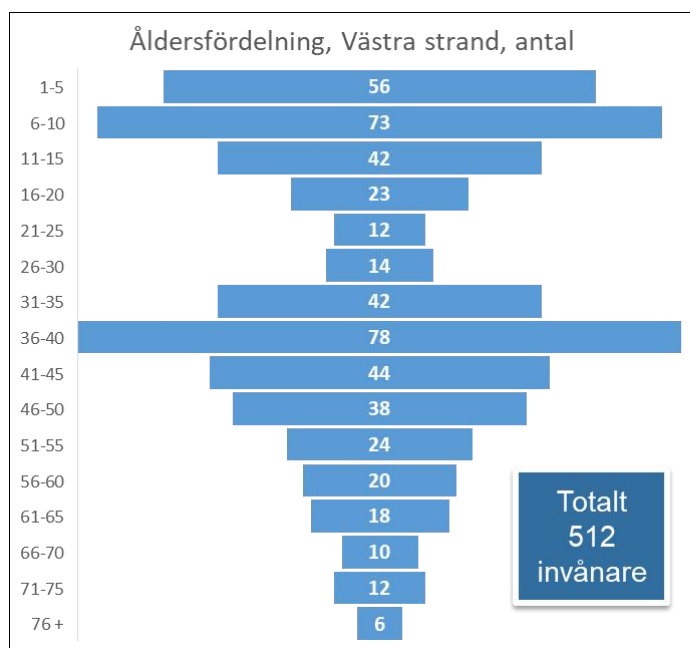
Planeras

Förvaltningen konstaterar att det framför allt är de investeringar som ännu inte genomförts som nu behöver analyseras på nytt mot bakgrund av de förändrade elevprognoserna. Det är också dessa objekt som kommunen fortfarande har möjlighet att påverka och anpassa innan beslut fattas om genomförande.

Befolkningsstruktur och demografiska risker

En viktig del i analysen handlar om befolkningsstrukturen inom olika delar av Vaggeryds tätort, särskilt området Västra strand där Götaforsskolan är placerad. Förvaltningen har tillsammans med planenheten analyserat områdets åldersstruktur för att bedöma hur hållbart elevunderlaget är över tid.

Analysen visar att området idag domineras av hushåll där de vuxna främst är mellan 36 och 40 år samtidigt som de största barnkullarna är mellan 6 och 10 år. Detta tyder på att området i hög grad består av relativt nyetablerade barnfamiljer med barn i F-3-ålder.

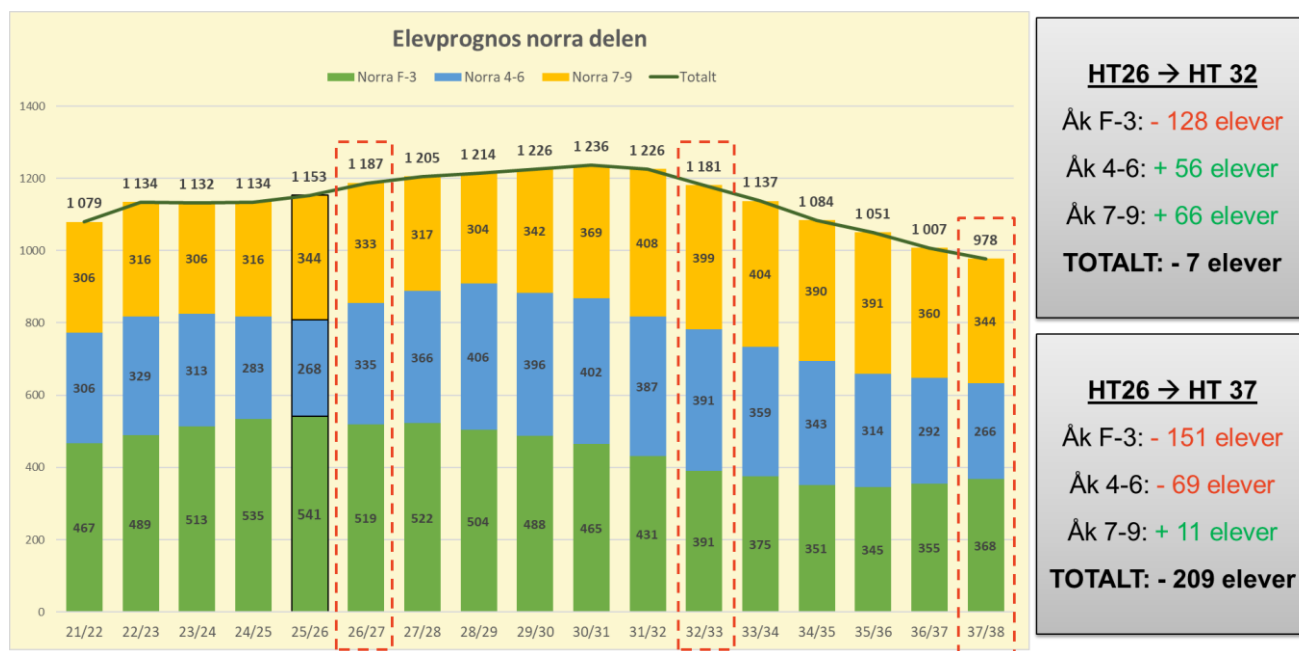
På kort sikt innebär detta ett starkt elevunderlag för lågstadiet. På längre sikt uppstår dock en tydlig risk. När dessa barn blir äldre kommer elevunderlaget för F-3 successivt minska samtidigt som behovet flyttas över mot mellan- och högstadiet. Eftersom området samtidigt är relativt homogent i sin åldersstruktur finns risk att återväxten av yngre barn blir begränsad under en längre period.

Förvaltningen bedömer därför att dagens modell med två större F-3-skolor i tätorten är känslig ur ett långsiktigt demografiskt perspektiv. En skola som placeras i ett område där elevunderlaget successivt försvagas riskerar att skapa både organisatoriska och ekonomiska problem under lång tid framöver.

Elevprognos för norra delen

Elevprognosen för grundskolan visar att det totala elevantalet i den norra delen av kommunen är relativt stabilt fram till omkring år 2032. Prognosen visar cirka 1 187 elever läsåret 2026/2027 och cirka 1 181 elever år 2032. Därefter sker dock en successiv minskning mot omkring 978 elever år 2037/2038.

Det som framför allt framträder i analysen är dock inte den totala elevutvecklingen utan hur elevantalet förändras mellan olika stadier.

Mellan hösten 2026 och hösten 2032:

- minskar F-3 med 128 elever,
- medan 4-6 ökar med 56 elever,
- och 7-9 ökar med 66 elever.

Detta innebär att kommunen under samma period får ett betydligt mindre behov av lågstadieplatser samtidigt som behovet av mellan- och högstadieplatser ökar. Organisationen riskerar därmed att få stora överskott inom vissa delar av verksamheten samtidigt som andra delar blir mer ansträngda.

Förvaltningen bedömer att detta är den centrala utmaningen i den fortsatta lokalplaneringen. Problemet handlar inte främst om att kommunen totalt sett får för få elever, utan om att elevstrukturen förändras på ett sätt som nuvarande skolororganisation inte är dimensionerad för.

Lokalkapacitet

Kapacitetsanalysen visar att kommunen efter färdigställandet av de redan beslutade investeringarna kommer ha mycket god kapacitet inom grundskolan i den norra delen. Efter att Byarums skola och Hjortsjö mellanstadium tagits i bruk beräknas kapaciteten uppgå till cirka 1 441 elever. Även efter etableringen av Yggen F-3 år 2032 kvarstår en kapacitet på cirka 1 397 elever. Samtidigt visar elevprognosen att det faktiska elevantalet vid denna tidpunkt endast uppgår till omkring 1 181 elever. Detta innebär att kommunen riskerar ett mycket stort överskott av skolplatser.

KAPACITET HT27 →	KAPACITET				
	Paralleller	Årskurser	Klasser	Elev/klass	Elever
Byarum F-3 (1 klass/åk)	1	4	4	22	88
Hok F-3 (1 klass/åk)	1	4	4	22	88
Bondstorp F-3 (0,5 klass/åk)	0,5	4	2	22	44
Götafors F-3 (2 klass/åk)	2	4	8	22	176
Östra F-3 (2,5 klass/åk)	2,5	4	10	22	220
Hjortsjö 4-6 (6 klass/åk)	6	3	18	25	450
Hjortsjö 7-9	5	3	15	25	375
Norra delen F-9			61		1 441
Norra F-3	7	4	28	22	616
Norra 4-6	6	3	18	25	450
Norra 7-9	5	3	15	25	375

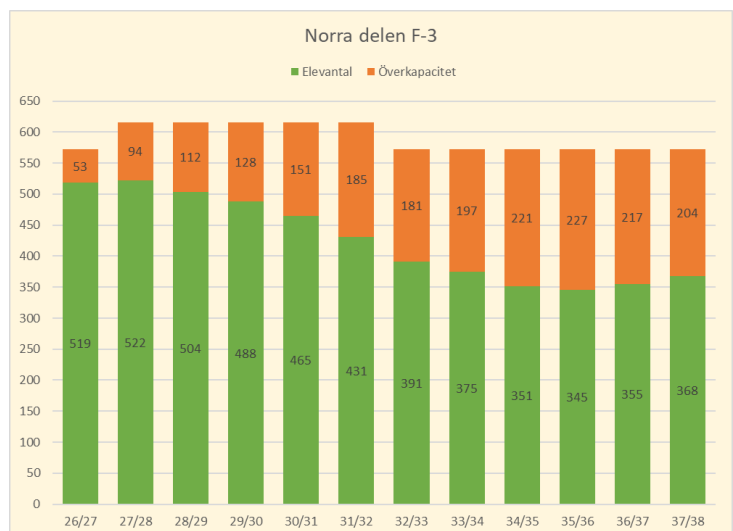
KAPACITET HT 32 →	KAPACITET				
	Paralleller	Årskurser	Klasser	Elev/klass	Elever
Byarum F-3 (1 klass/åk)	1	4	4	22	88
Hok F-3 (1 klass/åk)	1	4	4	22	88
Bondstorp F-3 (0,5 klass/åk)	0,5	4	2	22	44
Götafors F-3 (2 klass/åk)	2	4	8	22	176
Yggen F-3 (2 klass/åk)	2	4	8	22	176
Hjortsjö 4-6 (6 klass/åk)	6	3	18	25	450
Hjortsjö 7-9	5	3	15	25	375
Norra delen F-9			59		1 397
Norra F-3	6,5	4	26	22	572
Norra 4-6	6	3	18	25	450
Norra 7-9	5	3	15	25	375

Prognos och kapacitet

Årskurs F-3

Elevprognosen visar att årskurs F-3 är den del av skolorganisationen i den norra delen av kommunen där förändringen är störst och där behovet av anpassning är mest akut. Till skillnad från årskurs 4-6 och 7-9, där elevantalet ökar under delar av prognosperioden, minskar elevantalet inom F-3 tydligt redan från slutet av 2020-talet.

Prognosen visar att antalet elever i F-3 uppgår till cirka 519 elever läsåret 2026/2027. Därefter sker en successiv minskning. Lsåret 2030/2031 beräknas elevantalet vara omkring 465 elever, läsåret 2032/2033 omkring 391 elever och läsåret 2037/2038 omkring 368 elever. Mellan hösten 2026 och hösten 2032 minskar F-3 med cirka 128 elever. Sett över hela perioden fram till hösten 2037 är minskningen cirka 151 elever.

Detta innebär att lågstadiet står inför en strukturell förändring snarare än en tillfällig variation mellan enskilda år. De mindre barnkullarna som fötts från omkring 2023 och framåt slår först igenom inom F-3 och får därefter successivt konsekvenser även för årskurs 4-6 och 7-9. Det är därför inom F-3 som överkapaciteten uppstår först och blir mest omfattande.

Utifrån nuvarande planering kommer den norra delen ha kapacitet för cirka 616 elever inom F-3 efter att Byarums skola färdigställts. När Yggen enligt nuvarande planering ersätter Östra skolan med två

Dnr BUN 2026/011

klasser per årskurs minskar kapaciteten något, men den uppgår fortfarande till cirka 572 elever. Detta ska jämföras med prognosen som visar cirka 391 elever inom F-3 läsåret 2032/2033 och cirka 368 elever läsåret 2037/2038. Skillnaden mellan kapacitet och faktiskt behov blir därmed betydande.

Överkapaciteten inom F-3 blir därför tydlig redan under början av 2030-talet. Prognosen visar att överskottet av skolplatser ökar från cirka 53 platser läsåret 2026/2027 till omkring 185 platser läsåret 2031/2032. Under senare delen av prognosperioden ligger överkapaciteten på omkring 200 skolplatser eller mer. Detta innebär att en stor del av den planerade F-3-kapaciteten riskerar att stå outnyttjad om nuvarande struktur genomförs fullt ut.

Överkapaciteten är inte heller jämnt fördelad. Bondstorps skola har redan från början ett mycket lågt elevunderlag och når inte upp till den nivå som bedömts långsiktigt hållbar för en F-3-enhet. Byarums skola går från dagens underkapacitet till framtida överkapacitet när den nya skolan står klar. Hoks skola har ett mer stabilt elevunderlag än Bondstorp, men även där finns överkapacitet samtidigt som skolan har omfattande renoveringsbehov. I Vaggeryds tätort uppstår en särskild utmaning genom kombinationen av Götafors skola, Östra skolans ersättningsbehov och den planerade skolan på Yggen.

För Vaggeryds tätort innebär prognosen att behovet av F-3-platser minskar tydligt samtidigt som den nuvarande planeringen bygger på två större skolor på varsin sida av samhället. Denna struktur riskerar att skapa en långvarig överkapacitet, särskilt om både Götafors skola och en ny skola på Yggen dimensioneras enligt tidigare planering. Till detta kommer att Götafors skola är en hyrd skola med hög årlig kostnad och att Yggen ännu inte är beslutad, vilket innebär att kommunen fortfarande har möjlighet att påverka den framtida inriktningen.

Förvaltningens bedömning är att F-3 är den mest strategiskt viktiga delen av lokalplaneringen att hantera i närtid. Det är här förändringen i elevunderlaget först får genomslag, och det är här risken för ekonomiskt och organisatoriskt ineffektiv kapacitet är störst. Frågan handlar därför inte enbart om att minska antalet tomma skolplatser, utan även om att skapa en mer hållbar skolstruktur med rimliga driftkostnader, ändamålsenliga lokaler, hållbara elevunderlag och en geografisk placering som fungerar över tid.

Den långsiktiga planeringen bör därför utgå från att nuvarande strategi med flera F-3-enheter, och särskilt två större F-3-skolor i Vaggeryds tätort, behöver omprövas. En mer samlad och bättre dimensionerad F-3-organisation kan ge kommunen bättre förutsättningar att möta elevprognosen, minska överkapaciteten och skapa en mer ekonomiskt och verksamhetsmässigt hållbar skolorganisation.

Årskurs 4-6

Elevprognosen visar att årskurs 4-6 i den norra delen av kommunen utvecklas annorlunda än F-3 under den första delen av prognosperioden. Medan elevantalet inom F-3 minskar tydligt, ökar antalet elever inom årskurs 4-6 mellan hösten 2026 och hösten 2032. Prognosen visar en ökning med cirka 56 elever under denna period. Detta beror på att de större barnkullar som idag finns inom F-3 successivt rör sig vidare upp i mellanstadiet.

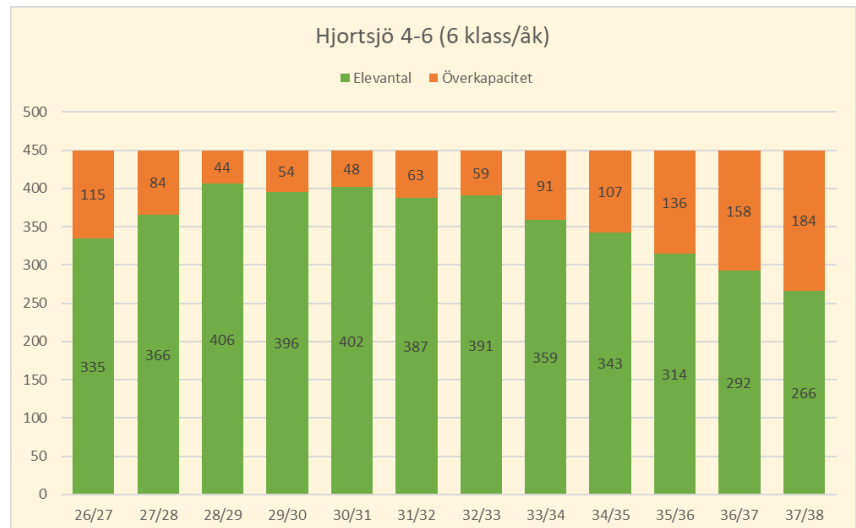
Den nya Hjortsjö mellanstadieskola är dimensionerad för sex klasser per årskurs, det vill säga totalt 18 klasser, med en beräknad kapacitet om cirka 450 elever. Utifrån elevprognosen fylls denna kapacitet relativt väl under flera år. Prognosen visar att årskurs 4-6 ökar från cirka 335 elever läsåret 2026/2027

Dnr BUN 2026/011

till som mest drygt 400 elever omkring läsåren 2028/2029–2030/2031. Det innebär att Hjortsjö mellanstadieskola under den perioden har en god överensstämmelse mellan kapacitet och behov.

Från början av 2030-talet börjar elevantalet inom årskurs 4–6 successivt minska. Detta är en följd av att de mindre barnkullarna, som först märks inom F–3, efter några år når mellanstadiet. Prognosen visar att elevantalet minskar till cirka 391 elever läsåret 2032/2033, cirka 343 elever läsåret 2034/2035 och omkring 266 elever läsåret 2037/2038. Det innebär att överkapaciteten inom 4–6 ökar tydligt under senare delen av prognosperioden.

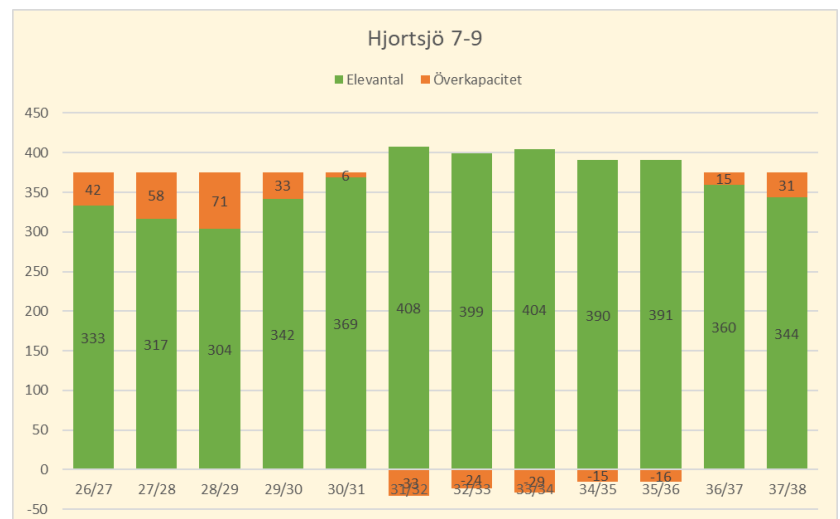
Förvaltningens bedömning är att den nya mellanstadieskolan är väl motiverad på kort och medellång sikt eftersom den möter det ökade behov som uppstår när större elevkullar passerar genom årskurs 4–6. Samtidigt visar prognosen att kapacitetsbehovet inte är permanent på denna nivå. Den långsiktiga planeringen bör därför utgå från att lokalerna behöver kunna nyttjas flexibelt, särskilt i relation till högstadiets lokalbehov.

Årskurs 7–9

För årskurs 7–9 visar elevprognosen en annan utveckling än både F–3 och 4–6. Högstadiet minskar inte på samma sätt under den första delen av perioden, utan elevantalet ökar istället successivt fram till början av 2030-talet. Mellan hösten 2026 och hösten 2032 ökar årskurs 7–9 med cirka 66 elever.

Kapaciteten för årskurs 7–9 vid Hjortsjöområdet uppgår till cirka 375 elever, baserat på fem klasser per årskurs och 25 elever per klass. Prognosen visar att elevantalet ligger på cirka 333 elever läsåret 2026/2027, men ökar till cirka 369 elever läsåret 2030/2031 och cirka 408 elever läsåret 2031/2032. Det innebär att högstadiet under vissa år når eller överstiger den planerade kapaciteten.

Detta skapar ett tillfälligt men viktigt kapacitetstryck inom 7–9. Under läsåren omkring 2031/2032 till 2035/2036 visar prognosen att elevantalet ligger nära eller över den beräknade kapaciteten. Samtidigt

Dnr BUN 2026/011

finns det under samma period viss överkapacitet inom årskurs 4–6, vilket innebär att lokalerna inom Hjortsjöområdet kan behöva användas flexibelt för att balansera behoven mellan stadierna.

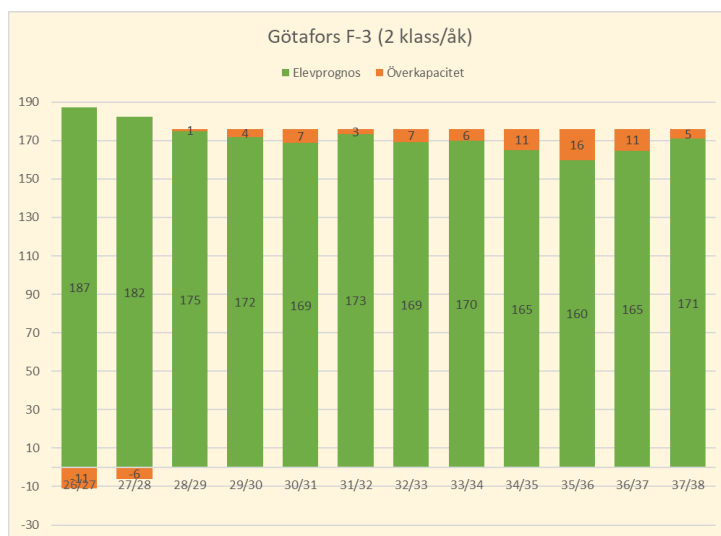
Efter mitten av 2030-talet minskar även elevantalet inom årskurs 7–9. Prognosen visar att elevantalet sjunker till cirka 360 elever läsåret 2036/2037 och cirka 344 elever läsåret 2037/2038. Därmed minskar kapacitetstrycket på högstadiet i slutet av prognosperioden.

Förvaltningens bedömning är att högstadiets lokalbehov behöver följas särskilt under perioden 2030–2036. Det finns inte samma överkapacitetsproblematik som inom F–3, utan snarare ett behov av att säkerställa tillräcklig flexibilitet under de år då elevantalet är som högst. Den mest ändamålsenliga lösningen bedöms vara att nyttja Hjortsjöområdet som en sammanhållen resurs där lokaler för årskurs 4–6 och 7–9 vid behov kan balanseras mot varandra.

Analys av F-3 skolorna

Götafors skola

Götafors skola utgör idag en central del av skolorganisationen i Vaggeryds tätort och är samtidigt en av de mest strategiskt betydelsefulla delarna i den fortsatta lokalplaneringen för den norra delen av kommunen. Skolan invigdes hösten 2023 och uppfördes som en hyrskola genom Parmaco. Den dimensionerades för två paralleller per årskurs inom F–3, vilket motsvarar totalt åtta klasser. I det avtal som tecknades i samband med etableringen finns även en option som möjliggör utbyggnad med ytterligare en parallell per årskurs, vilket innebär att skolan vid behov kan byggas ut till tre paralleller.

Skolan har moderna och ändamålsenliga lokaler samt en uppskattad skolgård som nyttjas både av verksamheten och av närsamhället. Samtidigt saknar skolan idag idrottshall, vilket under längre tid har identifierats som en brist i verksamheten och återkommande lyfts fram i behovsanalyser och lokalplanering. I nuvarande investeringsplan finns därför en planerad investering för en framtida idrottshall vid Götafors skola.

En viktig förutsättning i diskussionen kring Götafors skola är att kommunen idag hyr hela anläggningen av Parmaco till en relativt hög årlig kostnad. Hyresavtalet löper fram till hösten 2032 och innebär en betydande långsiktig driftkostnad för kommunen. Detta gör att skolans framtida roll får stor ekonomisk betydelse för den samlade skolorganisationen i den norra delen av kommunen. I den nuvarande planeringen är Götafors en av två större F–3-enheter i Vaggeryds tätort. Analysen visar dock att elevutvecklingen inom lågstadiet förändras kraftigt under de kommande åren. Framför allt

Dnr BUN 2026/011

minskar barnkullarna successivt från omkring år 2029 och framåt, vilket innebär att kommunen riskerar betydande överkapacitet inom F-3 om nuvarande organisation behålls oförändrad.

Samtidigt visar analysen att Götafors-området har en särskild demografisk utmaning kopplad till befolkningsstrukturen på Västra strand. Området domineras idag av relativt homogena åldersgrupper där många hushåll består av vuxna mellan 36–40 år och barn mellan 6–10 år. Det innebär att elevunderlaget för lågstadiet idag är starkt, men att det samtidigt finns en tydlig risk att underlaget minskar relativt snabbt när dessa barn blir äldre och går vidare till mellan- och högstadiet.

Östra skolan

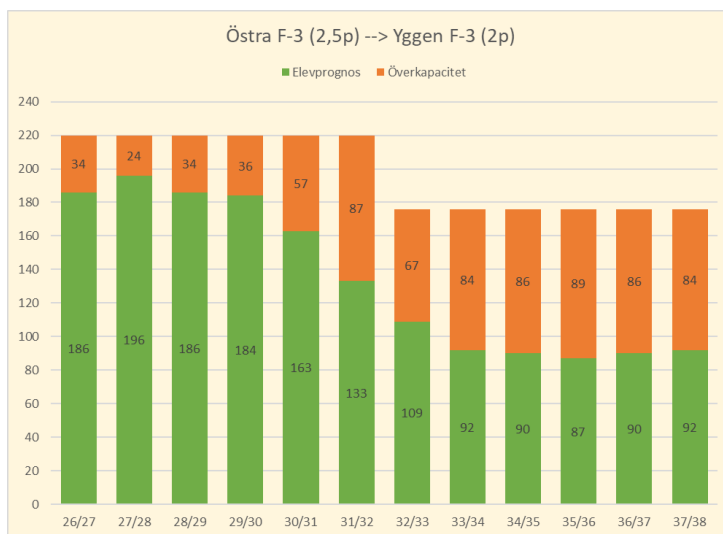
Östra skolan har sedan lång tid tillbaka en särskild lokalsituation i Vaggeryds tätort. Verksamheten flyttades från sin tidigare skolbyggnad för cirka tolv år sedan efter att byggnaden behövde utrymmas till följd av byggnadsrelaterad ohälsa. Sedan dess har Östra skolan bedrivit sin verksamhet i olika byggnader på Hjortsjöområdet och varit utspridd över flera lokaler.

Denna lokalsituation har medfört betydande organisatoriska utmaningar. När verksamheten är uppdelad i flera byggnader försämras möjligheterna att skapa en effektiv och sammanhållen skolorganisation. Det påverkar bland annat funktionalitet, intern samordning, tillsyn, raster, fritidshem och de dagliga flöden som krävs för att skoldagen ska fungera väl. Förvaltningen bedömer därför att Östra skolans nuvarande lokaler inte är långsiktigt ändamålsenliga för en modern F-3-verksamhet.

Från hösten 2026 kommer Östra skolan att samlas i de ersättningslokaler som Hjortsjö 4–6 tidigare använt i väntan på att det nya mellanstadiet ska färdigställas. Detta innebär en tydlig förbättring jämfört med dagens situation, eftersom skolan då får möjlighet att bedriva verksamheten mer samlat. En samlad lokalisering ger bättre förutsättningar för ledning, samordning, tillsyn och dagliga flöden.

Samtidigt är dessa lokaler inte framtagna utifrån samma pedagogiska helhetstanke som ligger bakom exempelvis den nya Sörgårdsskolan. Lokalerna löser ett viktigt organisatoriskt problem genom att samla verksamheten, men de innebär inte fullt ut den typ av långsiktigt planerad och pedagogiskt utformad skolmiljö som en nybyggd F-3-skola kan erbjuda. Lokalerna är dessutom hyrda, vilket innebär en betydligt högre kostnad än om kommunen istället hade ägt lokalerna.

Samtidigt förändras förutsättningarna genom de nya elevprognoserna. Med ett sjunkande elevantal inom F-3 bedöms behovet för Östra skolan successivt minska från dagens två klasser per årskurs till omkring en klass per årskurs, under förutsättning att Götafors skola fortsatt omfattar två klasser per årskurs. Det innebär att det framtida lokalbehovet för Östra skolan inte längre motsvarar den omfattning som tidigare planering byggde på.

Dnr BUN 2026/011

Det finns dock en osäkerhet i hur elevfördelningen faktiskt kan styras mellan skolorna i tätorten. Det är möjligt att vårdnadshavares skolval i högre grad kommer att styras av avstånd till skolan än av lokalernas funktionalitet. Erfarenheter från Skillingaryd visar att elevval kan utvecklas på ett sådant sätt att närhetsprincipen och det geografiska läget får större betydelse än skolans lokalmässiga förutsättningar. Det innebär att kommunen inte fullt ut kan utgå från att elevunderlaget automatiskt fördelas enligt den kapacitetsplanering som görs.

Enligt nuvarande planering ska Östra skolan på sikt ersättas av en helt ny skola på Yggen, dimensionerad för två klasser per årskurs. Mot bakgrund av den nya elevprognosen behöver denna planering omprövas. Om en ny skola byggs på Yggen enligt nuvarande omfattning, samtidigt som Götafors skola kvarstår med två paralleller, riskerar Vaggeryds tätort att få en betydande överkapacitet inom F-3. Detta blir särskilt tydligt mot slutet av prognosperioden, omkring år 2037, då elevunderlaget för F-3 i tätorten bedöms vara väsentligt lägre än den kapacitet som nuvarande planering skapar.

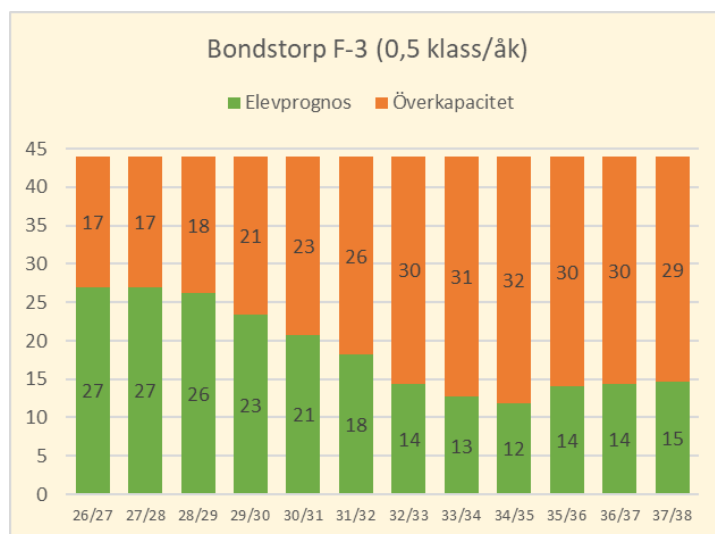
Förvaltningen bedömer sammantaget att Östra skolans lokalsituation behöver lösas, men att lösningen måste anpassas till det förändrade elevunderlaget. Behovet av ändamålsenliga och samlade lokaler kvarstår, men omfattningen på en framtida ersättningsskola bör prövas mot de nya elevprognoserna, kostnaden för hyrda lokaler och den samlade kapaciteten i Vaggeryds tätort.

Bondstorps skola

Bondstorps skola är organiserad som en åldersblandad F-3-skola med kapacitet för cirka 44 elever. Prognosen visar dock att elevantalet under hela perioden ligger långt under den nivå som bedömts långsiktigt hållbar.

Barn- och utbildningsnämnden har tidigare bedömt att ett hållbart elevunderlag motsvarar omkring åtta till tio elever per årskurs¹, vilket innebär cirka 32 elever totalt för en F-3-verksamhet. Prognosen visar att Bondstorp inte når denna nivå under något år i perioden. Omkring år 2032 bedöms elevantalet vara nere på cirka 14 elever.

Förvaltningen bedömer att detta innebär stora organisatoriska och ekonomiska utmaningar. Ett så lågt elevantal påverkar möjligheten att bedriva verksamheten effektivt och riskerar samtidigt att skapa sårbarhet både pedagogiskt och ekonomiskt.

¹ Se beslut BUN 2026-xx-xx dNr 2026/xxx

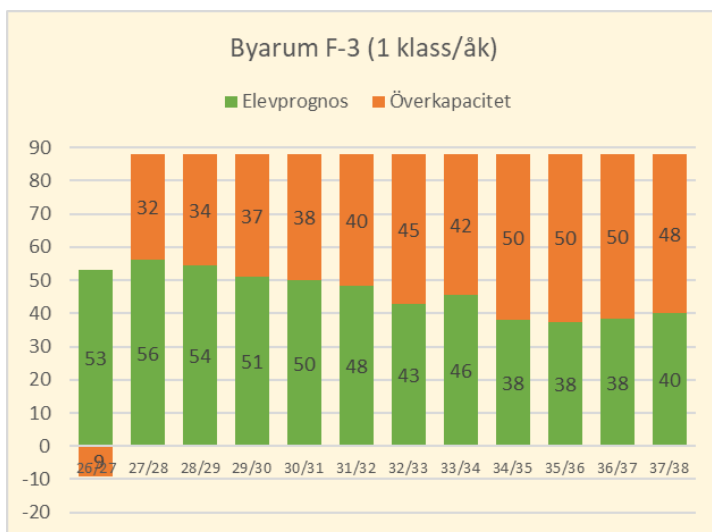

Dnr BUN 2026/011

Byarums skola

Byarums skola har idag motsatt problematik jämfört med Bondstorp. Här råder istället underkapacitet eftersom nuvarande lokaler är för små för verksamheten. När den nya skolan står färdig förändras dock situationen tydligt.

Genom ombyggnationen går verksamheten från åldersblandade grupper till att ha möjlighet att ta emot en hel klass per årskurs, vilket skapar betydligt större kapacitet än vad elevprognosen på längre sikt visar behov av. Även här uppstår därför successivt överkapacitet.

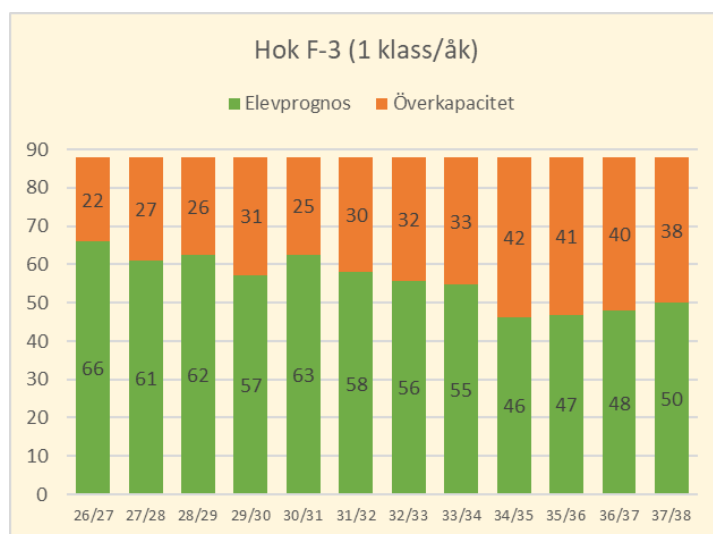

Förvaltningen bedömer dock att Byarum har bättre långsiktiga förutsättningar än Bondstorp och att skolan kan få ett mer hållbart elevunderlag om vissa elever från tätorten anvisas dit i framtiden.

Hoks skola

Hoks skola skiljer sig delvis från både Bondstorp och Byarum genom att utmaningen inte i första hand handlar om akut överkapacitet i nuläget, utan snarare om kombinationen av ett successivt minskande elevunderlag och ett mycket omfattande renoveringsbehov.

Skolan är idag organiserad som en F-3-skola med en klass per årskurs och har en kapacitet för cirka 88 elever. Prognosen visar att elevantalet under större delen av perioden ligger mellan cirka 46 och 66 elever. Det innebär att skolan under samtliga år har en tydlig överkapacitet motsvarande ungefär 20–40 tomma skolplatser.

Till skillnad från Bondstorp når Hok dock under hela perioden nivåer som bedöms vara organisatoriskt och pedagogiskt hållbara för en egen skolenhet. Skolan bedöms därför ha ett mer stabilt elevunderlag än Bondstorp även på längre sikt. Samtidigt visar prognosen att elevantalet successivt minskar, särskilt efter år 2030, vilket innebär att överkapaciteten gradvis blir större över tid.

Den stora utmaningen för Hoks skola är istället lokalernas skick och det omfattande investeringsbehov som finns. Skolan har sedan flera år betydande renoveringsbehov och arbetsmiljöutmaningar. I investeringsplanen finns därför en större renovering och ombyggnation inklusive tillagningskök upptagen som ett prioriterat objekt.

Dnr BUN 2026/011

Detta skapar ett strategiskt dilemma för kommunen. Å ena sidan finns ett tydligt behov av investeringar för att säkerställa en långsiktigt hållbar arbetsmiljö och ändamålsenliga lokaler. Å andra sidan visar elevprognosen att elevantalet successivt minskar och att organisationen redan idag har överkapacitet inom F-3.

Det finns samtidigt en möjlig framtida utveckling där Hoks verksamhet på längre sikt skulle kunna samlokaliseras med skolorganisationen i Vaggeryds tätort, oavsett vilket huvudscenario kommunen väljer för den framtida F-3-strukturen. En sådan lösning skulle kunna minska kommunens totala lokalbehov och därmed reducera framtida investerings- och driftskostnader, särskilt mot bakgrund av de omfattande renoveringsbehov som finns vid Hoks skola.

En sådan förändring skulle samtidigt innebära betydande konsekvenser för elever och vårdnadshavare i Hok och Svenarum, framför allt genom längre restider och försämrad geografisk närhet till skolan. För elever i Svenarum skulle restiderna bli särskilt omfattande eftersom resvägen till Vaggeryd i praktiken innebär att man behöver resa genom stora delar av kommunen. I ett sådant läge skulle det därför kunna bli aktuellt att även pröva möjligheten att vissa elever istället hänvisas till Toftthagaskolan för att skapa en mer rimlig skolväg och en mer ändamålsenlig geografisk skolorganisation. Det faktum att Toftthagaskolan är en fristående skola försvårar anvisningen varför frågan måste undersökas djupare juridiskt.

Sammanfattande bedömning

Förvaltningens samlade bedömning är att nuvarande planering behöver omprövas innan ytterligare större investeringar genomförs inom F-3-organisationen i den norra delen av kommunen.

Analysen visar tydligt att:

- elevantalet inom F-3 minskar kraftigt,
- överkapaciteten riskerar bli mycket omfattande,
- samtidigt som kommunen står inför flera stora investeringsbeslut.

Förvaltningen bedömer därför att kommunen behöver:

- minska överkapaciteten inom F-3,
- skapa mer hållbara elevunderlag,
- minska framtida driftskostnader,
- samt säkerställa att framtida investeringar genomförs i rätt omfattning och på rätt plats.

Mot bakgrund av det minskande elevunderlaget inom F-3 i hela den norra delen av kommunen finns starka skäl att ompröva den nuvarande strategin med två F-3-skolor i Vaggeryds tätort, placerade i varsin del av samhället. Den ursprungliga planeringen byggde på ambitionen att ge eleverna nära till skolan, men de nya elevprognoserna visar att denna struktur riskerar att skapa en betydande och långvarig överkapacitet. Detta gäller särskilt eftersom den planerade skolan på Yggen ännu inte är beslutad och eftersom Götafors skola är en hyrd skola med hög årlig kostnad. Kommunen befinner sig därför i ett läge där det fortfarande finns reella möjligheter att påverka den framtida skolorganisationen innan ytterligare stora investeringar genomförs eller långsiktiga åtaganden låses fast.

Dnr BUN 2026/011

En mer samlad F–3-skola, placerad mer centralt i Vaggeryds tätort, bör därför utredas som ett alternativ till nuvarande tvåskolestruktur. En sådan lösning skulle kunna ge bättre balans mellan kapacitet och elevprognos, minska risken för tomma skolplatser, skapa effektivare drift och ge bättre förutsättningar för gemensamma funktioner såsom idrottshall, matsal, kök, fritidshem och skolledning. En central placering skulle också kunna minska den demografiska sårbarhet som finns i dagens planering, där elevunderlaget i vissa bostadsområden riskerar att förändras snabbt över tid. Samtidigt skulle kommunen kunna undvika att bygga ny kapacitet i en omfattning som inte motsvarar det långsiktiga behovet.

Förvaltningens samlade bedömning är därför att den fortsatta planeringen bör pröva möjligheten att lämna strategin med två F–3-skolor i Vaggeryds tätort till förmån för en mer centralt placerad och samlad F–3-skola, dimensionerad utifrån de nya elevprognoserna och med möjlighet till framtida flexibilitet.

Det fortsatta arbetet, vilket förutsätter en politisk riktning, behöver därför väga samman ekonomiska förutsättningar, elevutveckling, geografisk tillgänglighet och verksamhetens långsiktiga behov innan ställning tas till framtida inriktning för skolorganisationen i norra delen av kommunen.

Skillingaryd 2026-05-27

Per-Erik Lorentzon, Förvaltningschef
Barn och utbildningsförvaltningen, Vaggeryds kommun